

VIHARNIK

Letnik XXXIII – avgust 2008, št. 3
ISSN 1318-9484

- Pogovor z zmagovalcem na natečaju za najboljšo fotografijo.
- Planinski muzej v Mojstrani.
- Naši člani poročajo o devetih opravljenih izletih.
- Nova rubrika: Utrinek iz narave.

Gorska zlatica, posneta na poti na Ojstrnik.

Vsebina:

<i>UVODNIK</i>	<i>1</i>
<i>SKLEPI IN INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA</i>	<i>1</i>
<i>URESNIČEVANJE PLANA IZLETOV TER POVABILO ZA UDELEŽBO NA NASLEDNJIH IZLETIH</i>	<i>2</i>
<i>POPRAVEK TELEFONSKE ŠTEVILKE za prijavo na izlete</i>	<i>2</i>
<i>POGOVOR Z ZMAGOVALCEM NA NATEČAJU ZA NAJBOLJŠO FOTOGRAFIJO</i>	<i>3</i>
<i>PLANINSKI MUZEJ V MOJSTRANI</i>	<i>5</i>
<i>PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH</i>	
<i>SETIČE</i>	<i>6</i>
<i>OJSTRNIK</i>	<i>7</i>
<i>VELIKA TIČARICA</i>	<i>9</i>
<i>ŠPIK – HUDE POLICE</i>	<i>11</i>
<i>MOJA RAZMIŠLJANJA MED POTJO NA ŠPIK HUDE POLICE</i>	<i>13</i>
<i>PO POTI MIRU OD LOKVICE DO CERJA NA KRASU</i>	<i>14</i>
<i>POLUDNIK</i>	<i>16</i>
<i>VELIKA KAMNITA MIZA PRI RAVNEH NAD ŽIRMI</i>	<i>18</i>
<i>DRUGI PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV</i>	
<i>ALJASKA</i>	<i>20</i>
<i>UTRINEK IZ NARAVE</i>	<i>22</i>
<i>MINUTKA ZA UGANKO</i>	<i>22</i>

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čezelj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, e- pošta: nevenka.kanduc@email.si

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Alenka Malešič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

UVODNIK

Glavnina najbolj vročih dni je praktično že za nami, ravno tako so za večino že mimo glavne počitnice. Ne glede na to pa nas lepi dnevi in zlasti vikendi prav gotovo še čakajo. Pred nami so namreč prijetni poznopoletni in prvi jesenski dnevi, ki so ravno prav topli in dovolj dolgi, da so za izlete v gore in planine zelo primerni. Viharniki jih bomo znali prav gotovo primerno izkoristiti.

V preteklem štirimesečnem obdobju nam je ob vikendih kar nekajkrat zagodlo deževno vreme, preostale izlete in pohode pa smo zelo lepo izkoristili, o čemer se lahko prepričate tudi v prispevkih naših članov o enkratnih doživetjih na njih.

Da bi bilo naše glasilo pestrejše in zanimivejše za branje, sem se odločila, da poizkusimo z novo rubriko, ki sem jo poimenovala UTRINEK IZ NARAVE.

V tej rubriki bomo objavljali zanimive ali nevsakdanje fotografije, ki so nastale na vaših pohodih v gore ali izletih in sprehodih v naravo. Rubrika naj ne bila namenjena objavljanju fotografij o pokrajini kot taki, ampak objavljanju detajlov iz narave, ki jih opazi vaše oko ob skrbnem opazovanju okolice. Na primer redka rastlina ali cvetlica, rastlina ali cvetlica, ki sta zrasi ali zacveteli ob neprimernem času, razne zanimive oblike, ki jih je ustvarila narava ali zob časa, kot so na primer oblike kamnov in korenin, ki z malo domišljije lahko spominjajo na določen predmet, ipd.

Ob poslani fotografiji je potrebno navesti nekaj podatkov, kot so: kdaj in kje je fotografija nastala, kaj predstavlja ter mogoče tudi nekaj stavkov ali misli v zvezi s fotografijo.

Rubrika naj bi obsegala največ eno stran, kar pomeni, da bi v povprečju lahko objavili od štiri do šest fotografij v vsakem glasilu.

Za začetek sem za novo rubriko iz mojih posnetkov v zadnjih štirih mesecih izbrskala dva posnetka, ju ustrezno opremila in komentirala.

Namen omenjene rubrike je, da se seznanjamo med seboj, kaj je mogoče videti na posamezni poti ali izletu, oz. da pokažemo nekaj, česar mogoče drug pohodnik ali sprehajalec ne opazi.

Pričakujem, da bom v prihodnji številki že lahko objavila vaše posnetke. Zato pozorno opazujte naravo, fotografirajte in posnetke posredujte po klasični pošti ali na elektronski naslov urednice.

Želim vam veliko užitkov na pohodih in sprehodih ter veliko zanimivih fotografij.

Urednica

SKLEPI IN INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

- Glede na usmeritev in priporočilo Planinske zveze Slovenije, da je potrebno tudi s strani samih planincev zagotoviti določena sredstva za izgradnjo Planinskega muzeja v Mojstrani, in sicer v višini 3 € na planinca v treh letih, je UO PD Viharnik sprejel sklep, da bo za letošnje leto društvo založilo sredstva v višini 1€ na člana. Prispevek je bil izračunan po stanju članstva konec meseca julija.

O plačilu prispevka za izgradnjo planinskega muzeja bodo naši člani odločali in glasovali na prihodnjem občnem zboru, ki bo predvidoma v mesecu februarja 2009. Če bo sklep o sofinanciranju sprejet, bodo člani poravnali po 2 € v letu 2009 (za dve leti skupaj), v letu 2010 pa še preostali 1 € prispevka.

Dodatno informacijo o gradnji planinskega muzeja v Mojstrani si lahko preberete tudi v posebnem prispevku tega glasila.

- Obnovljen je bil že pred leti sprejet sklep, da se planirani društveni izlet opravi in dnevnic izplača vodniku, če se za izlet poleg vodnika prijavijo vsaj še trije planinci. Če je

število manjše, se šteje, da ni bilo dovolj prijav in da izlet odpade, seveda pa lahko vodnik in prijavljeni planinci izvedejo izlet v lastni režiji.

- V mesecu aprilu 2008 je bila podpisana pogodba med Mestno občino Ljubljana in PD Viharnik o sofinanciranju aktivnosti za otroke na območju MOL (projekt Mladi viharnik). Podane pa so bile prijave še na tri razpise in sicer za področje pohodništva, planinske šole in taborjenje.
- Dogovorjen oz. določen je bil interni način blagajniškega evidentiranja prihodkov in izdatkov za izvajanje projekta Mladi viharnik. Interna evidenca se bo vodila tudi po posameznih sklenjenih pogodbah med Mestno Občino Ljubljana ter morebitnimi drugimi financerji in PD Viharnik.
- Na predlog vodnikov je UO PD Viharnik sprejel sklep, da se od meseca junija 2008 dalje, obveznost vodnikov do društva zmanjša od sedanjih treh let na eno leto, ko društvo plača vodniku le izpopolnjevanje, ki je potrebno za podaljšanje licence.

Triletna obveznost vodnikov do društva ostaja še naprej v veljavi, ko društvo plača vodniku usposabljanje, potrebno za pridobitev nove kategorije vodenja. Že podpisane pogodbe o usposabljanju in obveznosti vodnikov do društva, pred sprejetjem tega sklepa, ostanejo v veljavi.

Upravni odbor društva

URESNIČEVANJE PLANA IZLETOV TER POVABILO K UDELEŽBI NA NASLEDNJIH IZLETIH

Poročilo o izletih

V pomladanskem in poletnem času so bili izpeljani naslednji izleti: Zasavska Sveta gora, Setiče, Ojstrnik, Ararat, Veliki Draški

vrh, Grossglockner, Zoisova pot, Velika Tičarica, Špik Hude police, po Poti miru, Poludnik in naravovarstveni izlet na Veliko kamnito mizo nad Žirmi. Izpeljan je bil tudi enotedenski izlet v Bolgarijo, na goro Musala.

Zaradi slabega vremena in premajhnega števila prijav so odpadli izleti na Stegovnik, Veliki vrh, Korziko, Slavnik, Krn z juga, Stol in Planino Rudning. Izlet na Črno goro je bil odpovedan zaradi slabih snežnih razmer. Izlet v Maroko je odpadel, ker sta 2 udeleženca tik pred odhodom odpovedala udeležbo in bi se tako stroški izleta preveč povečali.

Vabilo na izlete

Tudi v jesenskem času je na programu kar nekaj zanimivih izletov. Za zadnji vikend v avgustu je predviden dvodnevni izlet na Peralbo in Avanzo. Nato si bomo v Karnijskih alpah ogledali zanimivo sotesko Krniške vode. V jesenskem času sta predvidena še dva naravovarstvena izleta, in sicer na Ocizlo in po Pliskini poti. V septembru sta na programu še izleta na Olševo in na Desko. Zadnji letošnji izlet nad 2500m pa bo na Grintovec. V oktobru je na programu tudi izlet v neznanu, ki ga bo letos pripravil Borut Vukovič.

Pri izletu na Kucelj nad Vipavsko dolino je prišlo v programu izletov do napake pri datumu. **Izlet bo v nedeljo, 26. oktobra.**

V novembru so na programu izleti na Bukovec, Dobrčo, Gore-Kopitnik in v okolico Abitantov. Tja nas bo peljal Vojko Dobrila. Ker se vsako leto potrudi in nam razkaže zanimiv del naše dežele, bi bilo prav, da se izleta udeleži čimveč članov našega društva. V decembru pa so v programu še izleti na Mavrinc, Učko in na Sv. Trojico.

Grega Rihar

POPRAVEK TELEFONSKE ŠTEVILKE za prijavo na izlete

V prejšnji številki glasila smo zaradi še lažjega prijavljanja na izlete, ki jih bo vodila **Breda Jančar**, objavili tudi njeno

številko mobilnega telefona. Žal moram sporočiti, da je pri tem prišlo do neljube tipkarske napake, za kar se opravičujem.

Pravilna številka njenega mobilnega telefona je: **041 – 292 910**.

Poleg navedene številke se lahko na njene izlete prijavite tudi preko že poznane številke stacionarnega telefona, in sicer: **51 95 812**.

Urednica

POGOVOR Z ZMAGOVALCEM NA NATEČAJU ZA NAJBOLJŠO FOTOGRAFIJO

Kot ste v prejšnji številki našega glasila lahko že prebrali, je po mnenju strokovne komisije najboljši fotografiji o naravovarstveni tematiki in o društvenem življenju poslal naš član Anton Doma.

Ko se je Anton Doma udeležil druge seje Upravnega odbora v funkciji predstavnika nadzornega odbora, mu je predsednica društva čestitala za doseženi uspeh in mu izročila knjižno nagrado.

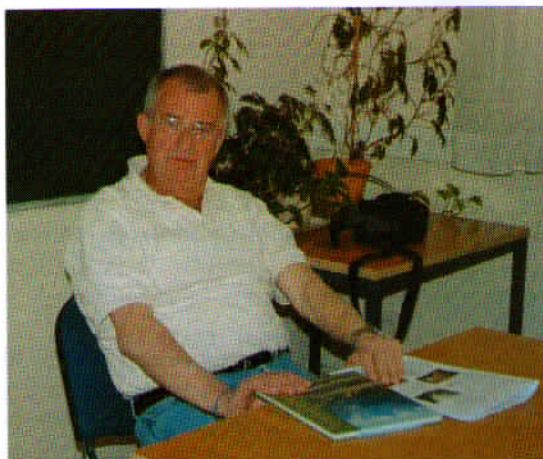
Sam nagrajenec je komentiral, da se popolnoma strinja z ugotovitvami in ocenami strokovne komisije. Pri fotografiranju dogodkov je pač tako, da se je potrebno odločati in fotografirati v trenutku, ne glede na dane okoliščine in druge pogoje, saj so posamezni dogodki neponovljivi.

Menila sem, da bodo njegove izkušnje glede fotografiranja mogoče zanimale tudi naše člane, saj na izletih velika večina pogosto pritiska na sprožilec fotoaparata. Antona Doma sem zaprosila za kratek pogovor, na katerega je rade volje pristal, in nastal je naslednji zapis:

Še enkrat iskrene čestitke ob doseženem uspehu tudi z moje strani. Glede na to, da sta tvoji fotografiji bili izbrani kot najboljši, se nehote zastavlja vprašanje, ali si v zvezi s fotografiranjem opravil kakšno šolanje, tečaj ipd?

Hvala za čestitke, bil sem kar malo presenečen, ko si mi sporočila odločitev komisije.

Res je, od 23. septembra do 8. oktobra 2003 sem opravil tečaj Popotne fotografije. Predavali so Arne Hodalič, Iztok Bončina, Meta Krese in Stane Klemenc. Kasneje leta 2006 septembra, ko sem nabavil digitalni fotoaparatus, sem opravil Foto delavnico-poudarek na digitalni fotografiji pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje (U3)-mentor Vasja Doberlet. Vsebina tečaja in delavnice obsega teorijo in fotografiranje na terenu in oceno izbranih fotografij.

Anton Doma, prejemnik knjižne nagrade za najboljši fotografiji.

Ali si doslej že sodeloval na kakšnem foto natečaju?

Da enkrat sem poslal nekaj fotk na razpis revije M-ZIN, pa mojih fotk ni bilo v izboru. Sodeloval sem pa na razstavi fotografij članov Društva popotnih fotografov in fotoreporterjev v Železarskem muzeju na Teharjah jeseni 2006.

Letos sem se prijavil na natečaj-razstavo fotografij pri U3, tema razpisa je « SREČAL SEM TUDI ZAPOSLENE STAREJŠE ». Razstava bo konec septembra 2008 v CD v okviru Festivala za tretje življenjsko obdobje. Pa še to, da sem sploh sodeloval na Viharnikovem foto natečaju ima največ zaslug Viharnica Breda, ki me je večkrat povprašala, » No, ali si že kaj poslal?«. Na koncu sem si mislil, pa naj ti bo, če me že gnjaviš.

Koliko časa se že ljubiteljsko ukvarjaš s fotografijo in katera je tvoja priljubljena tematika?

Rekel bi, da že skoraj celo življenje z manjšimi ali večjimi pavzami. Že konec osemletke me je zanimalo vse okoli slik. Toda kar nekaj časa je minilo, da sem smel vzeti v roke bratov fotoaparata in napraviti prve posnetke. Imel sem srečo, da sem imel sošolca, katerega starejši brat je imel doma temnico. Tam sem se srečal s skrivnostmi razvijanja filmov in fotografij. Sedaj v času digitalne fotografije se ukvarjam z njo zopet intenzivneje, saj je vse tako enostavno in še film nič ne stane. Težko bi rekel, da obstaja zame priljubljena tematika, če pa bi se že moral odločiti, bi rekel portret.

Kakšen fotoaparata uporabljaš in koliko sam aparat (širokokotnost) vpliva na kvaliteto oz. izraznost fotografije?

Sedaj uporabljam digitalni refleksi fotoaparata z možnostjo menjave objektivov in občasno dokaj zmogljivi digitalni kompaktni fotoaparata, ki je primeren za v žep.

Glede »širokokotnosti«, to bi jaz povezal z lastnostmi oziroma vrstami objektivov, saj poznamo širokokotne z majhnimi goriščnimi razdaljami, do 35 mm, normalne od 35 mm do 80 mm in teleobjektive od 80 do recimo 500 mm in še več. Pri manjši goriščni razdalji je zorni kot večji, zato bo na sliki več objektov in manjša globinska ostrina, objekti v ozadju bodo neostri, včasih pa je posledica popačena slika, na primer pri portretu. Pri večji goriščni razdalji je zorni kot manjši, na sliki bo manj objektov, dosežena pa bo večja globinska ostrina, objekti v ozadju bodo ostri.

Danes velikokrat slišimo besedo zum, takrat mislimo na objektiv z izmenljivo goriščno razdaljo. Če govorimo o trikratnem zumu je goriščna razdalja v položaju teleobjektiva - ostrem kotu trikrat večja od goriščne razdalje kot pri širokokotnem položaju objektivov. Danes imajo skoraj vsi kompaktni aparati vgrajene zume.

Kvalitetna fotka mora biti ostra, pravilno osvetljena, pomemben je motiv, svetloba, čas, kdaj slikamo, zjutraj ali popoldne. Pomembna je tudi kvaliteta objektivov. Slika Jutro na Jurčičevi poti, s cenejšim kompaktnim ne bila tako zanimiva zaradi manj intenzivne svetlobe.

Pod izraznostjo fotke razumem naslednje, kaj želimo na sliki poudariti oziroma kaj naj fotka sporoči opazovalcu. Težko bi svetoval nekemu, kaj naj stori, da bo slika »izrazna«, da bo imela vsebino. Zato svetujem opazujte okoli sebe in iščite to, kar vas pritegne.

Ali imaš kakšnega vzornika, po katerem se zgleduješ pri fotografiranju?

Ne vzornika nimam, si pa rad ogledam razstave različnih fotografov. Doma imam kar nekaj knjig fotk, katerih avtorji so naj priznanejši fotografi, ki delajo za National Geographic. Poleg tega dokaj redno spremljam brezplačno revijo e-FotoGrafija, kjer je veliko zanimivih stvari. Vsem ki bi se radi malo resneje ukvarjali s fotografijo in obdelavo fotk priporočam da se seznanijo s knjigo Nikolaja Pečenka Fotografirajmo digitalno in se udeležijo kaka delavnice na to temo.

Utrinek z druge seje upravnega odbora PD Viharnik.

(foto: Anton Doma)

Na kaj paziš oz. kako se odločaš, kdaj in kaj boš fotografiral?

Recepta za to ni, odvisno je kje, kdaj in kaj bom slikal. Seveda na tiste osnovne stvari ostrino, osvetlitev, svetlobo pa že moram pomisliti, odvisno pač od tega kaj bom fotkal, naravo, ljubljanski maraton ali prijatelja pri kiparjenju ali unučko, ki že hoče kar sodelovati pri pritiskanju na sprožilec fotoaparata in kukati skozi kukalo aparata, potem pa še ogledati rezultat.

Koliko posnetkov narediš v povprečju pri posameznem dogodku ali izletu ter, koliko časa porabiš za urejanje fotografij?

No omejitev je, število fotk je vsekakor odvisno od zmogljivosti pomnilniške kartice, ki so različnih zmogljivosti in ločljivosti fotoaparata v megapikah-milijonov pik-pikslov. Jaz uporabljam pomnilniško kartico velikosti 2 gigabajta pri ločljivosti fotoaparata 6 milijonov pik lahko naredim teoretično nekaj več kot 800 fotk, pri aparatu večje ločljivosti na primer 8 milijonov pikslov pa le še dobrih 700.

Število posnetkov je zelo odvisno kaj slikam, na maratonu sem naredil skoraj 400 fotk, na kakem izletu pa 20 do 80, pač odvisno, kaj se dogaja okoli mene.

Za urejanje in obdelavo pa porabim kar veliko svojega prostega časa. Takrat ko nekateri gledajo televizijo ali pa surfajo po internetu, se jaz ukvarjam s fotkami na računalniku.

Ali si privržen novemu načinu shranjevanja fotografij na računalnik in CD, ali pa le-te za vsak primer tudi razviješ pri fotografu po klasičnem postopku?

Ko fotke pretočim s pomnilniške kartice na računalnik, še neobdelane skopiram na plošček. Nabavil sem si zunanji zmogljivejši trdi disk, na katerem urejam arhiv fotk. Vsekakor pa brez pravih fotk na papirju ne gre. Vedno izberem nekaj najzanimivejših, ki ji shranim v album. Saj po mnenju poznavalcev je arhiv na papirju še vedno najzanesljivejši.

Kaj priporočaš našim članom, ko fotografirajo na izletih, na kaj morajo biti pozorni?

Vsekakor ne smejo pozabiti doma fotoaparata, rezervnega filma, če so še na klasiki, baterije. Seveda tudi pomnilniške kartice, če imajo manj zmogljivo. Priporočam nabavo zmogljivejše kartice pa ne bo strahu, da bo kartica prehitro polna. Na kaj biti pozoren, težko svetujem, kajti vsake oči imajo svojega malarja.

Hvala za pogovor in še obilo uspehov pri nadaljnjem delu.

Urednica

PLANINSKI MUZEJ V MOJSTRANI

Prizadevanja za postavitev planinskega muzeja so stara skoraj toliko kakor organizirano planinstvo na naših tleh. Stalna planinska razstava obstaja od leta 1984 s Triglavsko muzejsko zbirko v Mojstrani. Danes se v njeni bližini gradi Slovenski planinski muzej. Po planu, naj bi obiskovalcem odprl vrata v letu 2009.

V muzeju se bo ohranjala slovenska planinska dediščina, istočasno pa bodo predstavljene tudi naravovarstvene vsebine naših planin, ki se bodo stalno dopolnjevale z različnimi priložnostnimi prireditvami, predavanji, razstavami, delavnicami ipd.

Stavba se gradi v dveh fazah, vendar bo že po prvi oblikovno in funkcionalno zaključena celota. Na voljo bo 1200 m², ki bodo vključevali razstavne površine, knjižnico, prodajalno s spominki in poslovne prostore. Ko bo objekt popolnoma končan, bo večji še za dodatnih 800 m² razstavnih prostorov.

Stavba je oblikovana kot skalna gmota. Fasadni raster povzema visokogorska planšarska zavetišča. Zunanost in notranost sta oblikovani v visoki tehnologiji, upošteva najsodobnejše trende muzejskih zasnov.

Maketa bodočega Planinskega muzeja v Mojstrani.

Po informacijah, posredovanih na seji MDO PD Ljubljana v mesecu aprilu, bo celotna vrednost objekta skupaj s pripadajočim zemljiščem znašala 3,2 mio evrov. Gradnjo financirajo Planinska zveza Slovenije, Občina Kranjska Gora, Triglavski narodni park, Ministrstvo za kulturo in PD Mojstrana. Viri potrebnih sredstev za

navedeno investicijo še niso v celoti zagotovljeni, zato se trenutno ustanavlja fundacija, v katero bodo prispevale tudi razne slovenske gospodarske organizacije.

Za izgradnjo Slovenskega planinskega muzeja naj bi prispevali tudi vsi registrirani slovenski planinci, ki so vključeni v razna planinska društva. Vsak planinec naj bi prispeval po 3 evre v roku treh let. Po plačilu prispevka bo vsak planinec prejel tudi brezplačno vstopnico za ogled muzeja.

Urednica

Vir:
zloženska o gradnji muzeja in seja MDO

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

SETIČE

V nedeljo 11. maja 2008 nas je Borut Vukovič zvabil na Setiče. Vsaj zanj – je napisal – je vas Sele ena najlepših slovenskih vasi na avstrijskem Koroškem, in od tu se bo začel naš vzpon.

»Košuta, Setiče, Obir nam dihajo planinski mir« obljublja zloženska, ki jo je v predstavitev svoje lepote pripravila vas Sele/Zell. Bila je lepa nedelja, zrak ravno prav svež, v vasi je kraljeval skoraj popoln mir. Le avtomobili, stoječi pred cerkvijo, so pričali, da se je tu danes življenje prebudilo že pred našim prihodom. Zloženska ni obljubljala ničesar preveč

Nedaleč stran smo pustili svoj avtobus. Zategnili smo vezalke na čevljih, raztegnili pohodne palice, nekateri pojedli še kakšen sadež, da ne bo zmanjkalo energije – in smo jo mahnilo.

Mimo maloštevilnih kmetij se je pot vila najprej kar prijetno zložno po gozdu, potem pa se je kmalu postavila malo bolj pokonci. Rastje je bilo še sveže, saj se pot začne v vasi, ki leži na 951 m nadmorske višine. Toplota tu letos še ni imela ne časa

ne moči, da bi mogla pustiti svoje sledi. Ampak nam je postajalo vedno bolj vroče, gibanje navzgor je delalo svoje. Strnjena vrsta je vedno bolj izgubljala svojo strjenost.

Sele ležijo idilično obdane z gorami v gorski dolini v Karavankah pod Košuto, na 950 m nadmorske višine.

Čez dobro uro hoda smo si malo odpočili – ampak kakšen razgledni balkon! S svoje poti ga sploh ne bi opazili, ker smo še ves čas v gozdu, ampak prispeli smo do gozdne ceste, ki je prekrizala našo stezo. Radovedni smo zavili še malo okrog »vogala« in prišli na razgledno »ploščad«, s katere se je odpiral čudovit razgled na vas Sele in na Košuto.

Desno je zopet steza in Užnikov križ, ki stoji na Pasjem čeru že na višini 1304 m nadmorske višine. Zopet skozi gozd, po hrbtu proti lovski koči na višini 1400 m nadmorske višine. Tam je lepa majhna jasa, nekaj klopi in miz, da si lahko privoščimo pravi odmor. Razgled pa tak, da ti jemlje dah – vrhovi v masivu Košute so kot na dlani. Veliko je še snega – vidi se, da je pomlad letos odvzela kar dobršen del snežnega bremena z zimskih ramen. Pa malo pustimo željam in domišljiji prosto pot in prostodušno kreiramo razne sestavljanke novih izletov po pobočjih, grebenih in vrhovih Košute.

Kar prekratek je bil postanek. Zopet v breg – a sedaj se počasi gozd redči. Srečujemo že nekaj redkih planincev, ki so že osvojili vrh in se vračajo. Sprašujejo nas, ali vemo, da je zgoraj sneg. Si mislimo, ja. Kmalu smo na njem, med mladimi drevesi, med skalami in travo se lahko vanj kar

globoko ugrezneš. Še malo kvišku po s travo zaraslem terenu - in že smo na vrhu pri križu. Malo manj kot dvatisočak - do 1922 m seže v višino . Ampak zato ima pa razgled, ki se lahko kosa z marsikaterim po višini dvakrat težjim. Razgled, ki ti podari vso Koroško kot na dlani, objema vrhove Alp, skupino Košute in se sprehaja vse tja do vrhov kamniških gora. Zeleno, sinje, belo.

Vmesni postanek pri lovski koči, ki je po zunanosti bolj spominjala pa pastirsko kočo.

Uživamo razgled in mir - a slednjega ne predolgo. Izza s travo pokrite vzpetine pod vrhom se zaslišijo glasovi in kmalu se prikažejo glave - glej, glej stari znanci in prijatelji iz drugega ljubljanskega planinskega društva. To prelepo razgledno točko so tistega dne povsem osvojili Ljubljčanani - ali pa je bilo obratno.... ?!

Kar ni se nam dalo nazaj dol - preveč lepo je bilo. Ampak čas je priganjal, saj smo imeli do doline še cca 3 ure hoda. Brez zapletov in skoraj enotno smo zopet zavzeli dolino in se usidrali v gostišču v vasi. Kjer so (o , presenečenje !) govorili slovensko. Očitno drži, kar je obljubljal Borut, namreč, da je vas je še vedno zavedno slovenska in z večino domačinov se lahko pomenimo po naše. Z gostilničarko se pogovarjamo o tem, kakšen je utrip življenja v vasi.

»Poglejte tja!«, pokaže na očarljivo kmetijo, ki leži v bregu malo višje nad vasjo, » tam živi samo še stric. Ko njega ne bo več, ... In ta ni edina taka. Mladi gredo v mesto študirat, povečini jih pritegne mestno življenje, kmetije se vedno težje ohranjajo pri življenju.«

Vrh Setiče, 1922 m, dolgi rokavi so bili še obvezni, kljub mesecu maju.

Pogledat si gremo še posebnost te vasi - napise na nagrobnih spomenikih. Vsi slovenski priimki so na njih, tudi na novih, napisani tako, kot se pišejo v originalu - s črkami č,š,ž. Pozdravljene strešice, ki ste več kot samo to !

Zadovoljni in prijetno utrujeni se vračamo domov - s seboj pa nosimo odtis podviga, ki ga bomo z veseljem in užitkom ponovili, čim se bo prikazala prilika za to.

Katja Terčelj Verovšek

OJSTRNIK

Prvo nedeljo v juniju, v času nestabilnega vremena, se nas je na običajnem zbornem mestu zbralo 27 viharnikov, ravno prav za manjši avtobus. V nahrbtniku smo imeli dežnike in mogoče smo prav zaradi tega imeli lepo vreme.

Na tokratni izlet nas je vodil prijazni vodnik Borut Vukovič. Pot nas je vodila preko prelepe Gorenjske in Korenskega sedla. Kmalu nato smo že bili v Avstriji, kjer smo se vozili skozi slikovite koroške vasice. Ob poti so bile informativne table z dvojezičnimi napisi, ki so v nas vzbujali grenak spomin na zgodovinske dogodke iz prve svetovne vojne, na koroški plebiscit, kajti vozili smo se po Ziljski dolini - zibelki slovenstva. Pri Ziljski Bistrici (Feistritz) se je naš avtobusek začel vzpenjati po ozki gorski cesti do parkirnega prostora na višini cca 1600 m, kjer smo izstopili. Nadaljevali smo po prijetni stezi in prispeli na Bistriško planino (Feistritzer Alm), ki je

na državni meji med Avstrijo in Italijo, čeprav mi tega občutka nismo imeli.

Pogled na Bistriško planino pod Ojstrnikom.

Začeli smo se vijugasto vzpenjati na Ojstrnik, mimo bunkerjev iz prve svetovne vojne, ki so ostali kot grozeč spomin na nerazumno medsebojno pobijanje mobiliziranih vojakov različnih narodnosti na italijanski in avstrijski strani, med katerimi je bil tudi moj oče, letnik 1894.

Na vrhu Ojstrnika (2052 m), ki se nahaja na državni meji, smo imeli nenačrtovano prisrčno srečanje s številnimi primorskimi planinci, znanci in prijatelji, med njimi je bila tudi viharnica Jasna.

Z vrha je bil čudovit razgled na vse strani, na idilično dolino Zilje, Alpe na italijanski in avstrijski strani, med njimi mogočni Dobrač (2166 m). Leta 1348 se je ob potresu Dobrač zrušil in zasul več vasi, tako da je Zilja tekla nazaj in zamočvirila dolino. Kasneje je zopet našla pravo pot in močvirje so izsušili.

Vrh Ojstrnika, 2050 m, veselo razpoloženje ob osvojitvi cilja.

Sestopili smo po krožni poti nazaj do planine in si v bližini ogledali neogotsko kapelo Marije Snežne, kjer smo prijetno poležavali na soncu.

Naš vrli vodnik Borut je medtem raziskoval steze in razgled dalje po grebenu do gore Lepi vrh (Schonwipfel, ital. Acomizza), za naš bodoči izlet.

Avtobus nas je čakal na Bistriški planini, od koder smo se odpeljali nazaj v dolino, in sicer do Ziljske Bistrice (Feistritz), v poznano in dobro gostilno Stara pošta (Alte Post), ki je v lasti družine Druml.

Kapelica Marije Snežne, deset minut hoje od od Bistriške planine.

Ga. Pepca in g. dr. Ludwig Druml sta nas prisrčno sprejela, kot »domače«. Med drugim smo si privoščili tudi »šmoren«, po okrepčilu pa smo doživeli pravo presenečenje. Gospa Pepca nas je povabila v sejno dvorano in pripovedovala o običajih in življenju Slovencev v Ziljski dolini. Najprej nam je predvajala film o »štehvanju«, to je konjeniški igri, ki se dogaja vsako leto na binkoštni ponedeljek, ko imajo »žegnanje«. Gre za zelo star običaj, ko domači fantje, jahajoči na konju v diru mimo soda, natakknjenega na kol, tolčejo po njem, dokler se le-ta ne razbije. Sod naj bi predstavljal turško glavo, ta običaj namreč izvira še iz turških časov. Dekleta, oblečena v narodne noše, izberejo fanta, ki dobi zmagovalni venček. Vse to se dogaja na trgu z lipami, kot obred in ob spremljajoči pesmi Visoči rej, ki se poje v arhaičnem jeziku, ki se pričinja takole: »Bog nam daj en dober čas ».

V Ziljski dolini že od preteklosti gojijo konje, sedaj bolj zaradi tradicije in

ljubiteljstva. Znano je, da so imeli močno germanizacijo, ga. Pepca pa si s sovaščani zelo prizadeva, da se vzdržujejo stari običaji, slovenski govor in petje slovenskih pesmi. Pevski zbor se imenuje »Oisternig«. Predvajala nam je zgoščenke izvornih pesmi iz Ziljske doline, ki so se pele ob raznih priložnostnih, kot so ohcetne pesmi, pastirske, koledniške itd.

Okrepčilo v gostilni Stara pošta v Ziljski Bistrici.

Ob zaključku predstavitve nas je povabila na svoj dom. Pred hišo družine Druml stojita znameniti lipi dvojčici, dvestoletna hiša pa je odlično prenovljena v avtentičnem slogu.

V »hiši« oz. dnevni sobi visita fotografiji moževih staršev, saj se je ga. Pepca v hišo omožila iz Slovenj Plajberka. So vzorna slovenska družina s petimi otroki.

Pozorno smo poslušali pripovedi o starih slovenskih običajih v Ziljski dolini.

V veži njihove hiše smo s kozarčkom v roki skupaj zapeli nekaj slovenskih pesmi, kot so »Mal čez izaro » itd.

Čudovita ga. Pepca je steber slovenstva v Ziljski dolini in prava sreča za družino in krajane. Mislim, da je gostilna Stara pošta in družina Druml osamljeni otok slovenstva v Avstriji, kjer se spodbuja slovenski jezik, ohranjajo stari običaji in so lahko vzor nam Slovencem iz matične domovine.

Prevzeti od vsega videnega in slišane smo se poslovili in očarani odpeljali v našo Slovenijo, ki jo premalo cenimo.

Marija Kavčnik

VELIKA TIČARICA

Na zbornem mestu v Tivoliju se nas je zbralo šest viharikov, ki smo se odločili za lep izlet na Veliko Tičarico. Naš vodnik Grega, ki je bil tokrat tudi v vlogi šoferja, nas je kljub maloštevilni udeležbi, dobre volje popeljal proti Gorenjski. Med prijetnim klepetom je čas vožnje hitro mineval.

Ko smo se spuščali z Vršiča proti Trenti, smo molče opazovali prečudovito in neokrnjeno naravo, ki nas je obdajala. V kampu ob gostišču Jelinčič, kjer smo si privoščili jutranjo kavo, je bilo vse že zelo živo in odmeval je glasen govor in smeh.

Sledila je še krajša vožnja navkreber po utrjeni makadamski poti. Naša peš pot se je pričela nedaleč stan od manjšega naselja Na Skali.

Lesen mostiček ob poti je bil tako pravljichen, da smo morali stopiti nanj.

Pogumno smo vzeli pot pod noge, toda že po desetih minutah hoje nas je premamila prekrasna lesen mostiček čez potoček, ki je

bil kot iz pravljice. Morali smo narediti fotografijo za spomin.

Lepa in nezahtevna pot, ki se je zlagoma spremenila v stezico, se je počasi vpenjala in vila med lepim ruševjem, gorskim cvetjem, ki je bilo zaradi precejšnje moče v prejšnjih dveh dnevih v polnem razcvetu in živih barvah.

Po uri in pol hoda smo prišli do Planine v Plazeh, kjer se je naša viharica Vera odločila, da poti ne bo nadaljevala in nas bo tu počakala. Ostali smo strumno nadaljevali pot.

Na poti in ob njej je bilo veliko pisanega gorskega cvetja in trav.

Kmalu je tudi stezice zmanjkalo in znašli smo se na neoznačenem pobočju. Naš vodnik pa je dobro poznal pot in pri nobenem koraku ni dvomil, ali je ubrana pot prava. Sem in tja nas je oplazila kakšna pekoča kopriva, pa smo si rekli, to je za zdravje.

Zadnji metri pred vrhom so bili naporni. Sonce je kazalo svojo moč, vetriča, ki bi nas malo hladil, tudi ni bilo nikjer, zato pa so pomagale spodbudne besede vodnika: » Samo se nekaj minut, pa bomo na vrhu.« In res je bilo tako. Naš trud je bil poplačan. Z vrha Velike Tičarice, ki meri 1891 m, je bil čudovit pogled na celotno dolino Trente, nad njo pa na verigo naših lepih gora, med katerimi je dominiral Bavški Grintavec. Na drugi strani pa se je ponujal lep pogled na zahodna pobočja gora, ki obdajajo Triglavsko jezera. Na tem prelepem vrhu menda vihariki doslej še nismo bili.

Viharniki prvič na vrhu Velike Tičarice, 1891 m.

Po krajšem oddihu smo se vihariki sami odločili, da se ne vračamo po isti poti, pač pa gremo po krožni, neoznačeni poti, čeprav je obstajala možnost, da bomo tudi kam zašli. Ni nam bilo žal. Vodnik nas je tako dobro vodil, da nam ni bilo potrebno ponavljati nobenega opravljenega koraka. Poleg tega smo imeli priložnost videti deteljo z rumenimi cvetovi, na katero nas je opozorila Slavica. Doslej je v naravi še nisem videla.

Rumena oz. tako imenovana »zlata detelja« ni prav pogosta rastlina.

Naša krožna pot se je sklenila na Planini v Plazeh, kjer nas je že pričakovala Vera. Povedala je, da ni bila sama, saj je do planine prišlo kar nekaj brhkkih kolesarjev. Očitno so želeli izkoristiti prijetno s koristnim, saj so se odločili, da bodo nabirali tudi rman. Vera kot dobra poznavalka rastlin je pripomnila, da na tej višini rman še ne cveti in da so fantje

verjetno obirali neke vrste kopoljice. No, če čaj iz navedenih rastlin ne bo koristil, tudi škodil ne bo.

Pot v dolino nam je šla dobro od nog, mogoče pa so k temu nekoliko pripomogli tudi prvi sivi oblaki, ki so se kar naenkrat od nekod privlekli.

Majhno toplo okrepčilo smo si privoščili v brunarici pri Zelencih, izviru Save Dolinke. Ko smo tako zadovoljni in polni lepih vtisov in doživetij z izleta srkali hladno pivo, je zunaj že pošteno deževalo. Veseli smo bili, da nam je bilo tudi vreme v celoti naklonjeno.

Nevenka Kanduč

ŠPIK HUDE POLICE

Za začetek dve modri misli z izleta na Špik Hude police:

*»Sonce gor in dol – od česa smo mokri?«
(predsednica društva).*

*»Če nisi še suh, se okrog obrni!«
(vodnik Borut).*

Nedelja, 13. julij 2008. Ob šesti uri nas prisotne v Tivoliju vodnik Borut prešteje, druge pa pobira po parkiriščih Gorenjske. Prijeten dolg mini bus, ozki sedeži, prijazen voznik nas varno pripelje do cilja pod kočo v zaselku Pecol (1.660 m). Čelado lahko uporabljamo za zaščito pred klimo, ki hladi brez pardona.

Alpski kozorog je bil naša stalna družba pri vzpenjanju proti vrhu.

Vreme grozi, nas pa vleče gor – desno od Montaža. Mulatjera, širine 1-2 metra (mulatjere so široke poti, ki so jih gradili vojaki med prvo svetovno vojno) nas pelje skozi naravne vrtove – bolj izkušeni planinci in planinke znajo povedati vsa imena prelepih rožic. Jaz sem si zapomnila samo pelin (zaradi pelinkovca?).

Tereza in Jožica sta nasmejani premagovali višinsko razliko.

Sonce, veter, meglica, oblaki, deževne kapljice naredijo pravo viharšiško vzdušje, svež dopoldan idealen za hojo. Kozorog pozira, mogoče »fehta« 2 evra, tako kot špagetar iz koč. Čeprav smo vsi plačali, je zmanjkalo 2 evra, tajnica društva nas je rešila pred konfliktom, sama jih je prispevala. Ostalo bo uganka, kdo se je zmotil. Po mojem ga je oni nekaj zamehuril. Ga bomo naslednjič vprašali, ker smo ostali dolžni tej planini še kakšnih 100 metrov pod vrhom, ko nas je Borut iz varnostnih razlogov obrnil nazaj.

Pogumni tuji državljani so peljali poletno oblečenega otroka naprej, proti vrhu. Upam, da so imeli rezervna oblačila.

Pogled na mogočne gore okoli nas, pod nami pa vrtoglave strmine.

Še ena zahvala gre tajnici društva – navzgor in navzdol je skrbela za rep skupine. Eni so hodili hitreje, drugi smo se vlekli – fotografirali, opravljali potrebe ali podobno, tako da je bilo treba ves čas preverjati število in udeležbo pohodnikov. Vihar se je krepil, lilo je, pralo in drselo. Šilce orehovca je bilo gonilo za navzdol.

Tudi ritensko je šlo. Ritensko parkiraj (pred hišo pokojnega dr. Ruglja) pomeni z rito avtomobila zapeljati nazaj, ritensko v hribih pa pomeni – objemi spolzko steno, naj ti Borut drži palici in ti daje napotke, ali naj stopiš z desno nogo v levo stran ali z levo v levo stran. Tako je Borut pomagal vsakemu posebej, brez izjeme. Bravo, Borut.

Nekateri pravijo, da smo imeli slabo vreme. Meni se ne zdi. Ni deževalo – ampak se je narava kopala, še penilo se je, zalivala je rožice, ki so potem še posebej dišale. Ni bila megla, le vsa planota je bila v vatko ovita, počutila sem se varno. Ni grmelno in se bliskalo, ampak se je mati narava pogovarjala z nami.

Kaj je modrost? Ne silit v norost! (po besedah predsednice društva).

Ocena izleta – odlično. Najboljši pokazatelj zadovoljstva je bila takojšnja prijava večine udeležencev za naslednji izlet, viharniško doživetje, ki bo predvidoma 10. avgusta 2008.

Solidarnost - maksimalna, menjava suhih oblačil (menjam toast za suhe nogavice).

Druge dobre strani izleta - umivajoče vreme je naredilo vsem, ki so se ga udeležili, gladko kožo in spremenilo volumen frizure. Odkrili smo centralno poletno ogrevanje – borovničevac, slivovko, orehovec, odkrili smo nov recept za enkratno pecivo »domači prijatelj«.

Pri povratku v dolino je bila obvezna nepremočljiva obleka in obutev.

Moj trebušček je hvaležen gostilni Marinšek v Naklem za telečjo obaro in za z ocvirki zabeljene ajdove žgance. Tajnici društva smo se s kozarcem črnega piva oddolžili za zagonetna dva evra.

Dobra odločitev izleta je, da smo vztrajali kljub neobetavnemu vremenu, da smo se obrnili pred vrhom, ko hoja ni bila več prijetna, da smo šli jest potem, ko smo se rešili ovinkov, se posušili in spili aperitive. Sodelovanje in viharjenje v takšnem vremenu nedvomno naredi posebno viharniško, nekoliko tudi avanturistično, vendar varno vzdušje, ki daje ogromno zdravja in energije do naslednjega izleta.

Danes, dan po izletu sem imela veliko opravkov. Ravno na tem izletu sem ugotovila, katera pohodniška oprema mi še manjka. Če bi bilo lepo vreme, ne bi preizkusila svoje opreme. Safari kapo mi je vihar snel z glave. Moram prišiti trakce. V roke me je zeblo. Zdaj bom zmeraj imela rokavice s seboj. Nahrbtnik mi je postal majhen, kupila bom večjega. Razprodaje so. Vesela sem in hvaležna, da sem hodila

v takšnem vremenu – zdaj sem se vsaj opremila.

Do naslednjega izleta - lepo se imejte, lepo se smejte, grdo ne glejte, ampak z nami pejte.

**Novopečena viharnica
Žana Rak**

MOJA RAZMIŠLJANJA MED POTJO NA ŠPIK HUDE POLICE

V soboto smo se vozili po krajih, ki jih je imel moj stari stric zelo rad in zaradi svoje prepričanosti, da morajo ostati slovenski, je prebil dolga leta v laških ječah. Ni čudno, saj je bil pobudnik TIGRa. Ni bil pa edini tigrovec v moji širši rodbini.

Vsi vemo za čudež pri Kobaridu, ko so Lahi zbežali prav do Piave in vsi slovenski kraji, ki jih je okupirala Italija, so bili spet naši. Soldati so padali, politiki pa politizirali in Primorsko dodelili Italiji. Kolikokrat sem poslušala teto, ki je govorila o mnogoterih načinih, s katerimi so Lahi razseljevali Slovence. Ne morete si predstavljati, kaj vse so Primorci pretrpeli, ker so hoteli govoriti slovensko. In kaj počnemo s slovenščino mi?

Vozili smo se mimo Loga pod Mangartom, kjer so učiteljevali moji predniki, nato smo se vozili mimo Trbiža, ob Ziljici, mimo Mrzlih vod in ob Jezernici, ki priteka iz Rabeljskega jezera in kjer se ob razvodju konča Koroška dežela.

Ob poti na Špik so bili v polnem cvetenju Sternbergovi klinčki.

V Žlebeh smo lahko spet prepoznali pronicljivi občutek domačinov za poimenovanje svojih krajev. (Nevejsko sedlo ne pove prav ničesar, razen da je nekdo, ki ni znal italijansko, slabo »prevedel« potujčeno ime Sella Nevea v nekakšno čudno slovenščino. La neve pomeni v italijanskem jeziku sneg, torej bi bil pravi prevod snežno sedlo). Žal pa mnogi tukajšnji Slovenci sploh ne poznamo imena »V Žlebeh« in smo prav zadovoljni z Nevejskim sedlom, čeprav nam ne pove prav nič.

Vzpon je nudil lep pogled na Montaž v ozadju.

Tudi ko smo zagledali Špik nad Policami, smo lahko takoj prepoznali smiselnost tega imenovanja – dolge kamnite police in kup špikov je bilo nad njimi. Toda sedaj se gora imenuje Montaž in le malokdo pozna njeno pravo ime, ki je vsebinsko ustrežnejše od spakedranke, ki verjetno izhaja iz korena »monte«.

Da ne bom tako suhoparna, prilagam dve pesmici, ki sem ju napisala v poznih najstniških letih. Žal ju pišem po spominu, ki ima v mojih letih polno lukenj, in pesmice, ki sem jo posvetila srebrni krvomočnici sploh ne znam več v celoti.

Srebrna krvomočnica je nežna, srebrno obarvana cvetica, ki ima v venčnih listkih »krvave« žilice. Pred leti, ko sem še dosti hodila po hribih, sem prav na Peskih in Rdečem robu, kjer je bil podor proti Kobaridu, videla veliko njenih cvetov.

Srebrna krvomočnica, z nežnimi cvetovi vijoličnega odtenka.

Srebrna krvomočnica

*Na Batogniških meliščih
in na Krnskih grobiščih,
v skalah, kjer je vrela kri,
srebrna krvomočnica cveti...*

Mami

*S sončnim žarkom staplja
se velika solzna kaplja
in polzi, polzi čez lici
k zaprašeni spomenici;
sončni žarek v njej odseva,
solzna kaplja izhlapeva
s toplim žarkom bo odšla,
tja, kjer mama je doma.*

Mame nisem poznala. Bila je Primorka. Med njeno bogato duhovno zapuščino sta bili tudi spomenica in slovenska narodnost.

Alenka Dobeic

PO POTI MIRU OD LOKVICE DO CERJA NA KRASU

Dne 26. julija nas je ga. Breda Jančar peljala po tako imenovani POTI MIRU NA KRASU, ki vodi od Lokvice do Cerja na Krasu, po krožni poti. Vozili in hodili smo po neokrnjenih predelih Krasa in si ogledovali znamenito kraško pokrajino, številne lepe kraje in značilne kraške naselbine ter predvsem smo videli nekaj znamenitih spomenikov in objektov, ki so ostali kot pomnik za krvavimi spopadi na soški fronti v prvi svetovni vojni.

Na lepo sončno soboto smo viharniki v celoti napolnili mali avtobus in veselo krenili proti Primorski. Najprej smo zavili na staro cesto, da se nam je pridružila še ga. Helena Hren, nakar smo se zopet podali na avtocesto in se pri Senožečah usmerili na področje Krasa. Vozili smo se po lokalnih cestah v smeri Komna in Nove Gorice, peljali smo se skozi številne manjše kraje, kot so Štorje, Križ, Ponikve, Kobjilj, vračali pa smo se po nekoliko spremenjeni poti.

Na severnem robu Krasa nad križiščem cest proti Vipavi in Komenskemu Krasu pritegne pogled po pobočju griča Turn, kjer je naselje Štanjel. Gornja vas na griču je terasasto in strnjeno pozidana, grajena dosledno iz domačega kamna in obdana z obzidjem, kar ji daje podobo srednjeveškega mesteca in je izreden urbanistični spomenik. Menim, da pogled na to najstarejšo srednjeveško naselbino navduši slehernega turista in poznavalca kulturne dediščine.

Peljali smo se najprej proti Komnu (290 m, okrog 650 prebivalcev), to je urbanizirano naselje na križišču cest iz Branika, Štanjela, Dutovelj, Gorjanskega in krajev ob slovensko-italijansko meji. Kot rečeno, iz Komna vodi več pomembnih lokalnih cest in mi smo se podali v smer jugozahoda, kjer vodi cesta skozi Gorjansko (oddaljenost od Komna je 3 km, višina 198 m). Tu je veliko vojaško pokopališče in kaverne iz 1. svetovne vojne.

Pokopališče, ki smo si ga tudi ogledali, je ohranilo avtentično zasnovo in je čudovito prilagojeno značilni izoblikovanosti kraške krajine. Zasnova pokopališča je posebna: kovinska vrata, ob strani so topoli, naravnost je promenada, ki vodi do kapele,

desno in levo so grobovi brez križev, nekaj je kamnito zasnovanih predelov z grobovi, vmes zelenje, največji kompleksi pa so grobovi, zasnovani na zemlji, posejani z grmovjem in drugim zelenjem ter drevesjem. Večino zelenja predstavlja liguster. To je največje pokopališče avstro-ogrsko vojske na območju soške fronte, saj je na njem pokopanih preko 10.000 vojakov različnih narodnosti, ki so padli v letih 1915 do 1917. Vojaško pokopališče Gorjansko je bilo v letih od 1998-2003 obnovljeno in je čudovit kulturni spomenik.

Vojaško pokopališče v Gorjanskem, pokopani avstrijski vojaki iz I.sv.vojne.

S kraja Gorjansko smo se peljali proti Kostanjevici na Krasu in nato k našemu naslednjemu cilju, to je v kraj Lokvica. Najprej smo se ustavili na domačiji Marušič, kjer nas je pričakal g. Marušič starejši, ki je tudi lokalni vodič in velik poznavalec zgodovine iz 1. svetovne vojne, to je dogajanja na Soški fronti. G. Marušič mlajši pa ima na tem mestu urejen muzej s premeti s Soške fronte, ki si ga zaradi njegove odsotnosti sicer nismo mogli ogledati, v vinotoču Marušič pa nudi kraške specialitete in domača vina in tukaj smo se ob prihodu in tudi kasneje znatno okrepčali s hrano in pijačo.

Gospod Marušič starejši nas je nato po krožni poti popeljal po sledih Soške fronte, najprej do jame Pečina in nato do spomenika Cerje. Jama Pečina je naravna jama, ki sta jo uporabljali obe armadi kot zaklonišče za vojsko. Leta 1917 so Italijani v kaverni uredili artilerijsko poveljstvo. Vrh Pečine so Italijani zavzeli 1. novembra 1916 in ga obdržali v svojih rokah do konca oktobra 1917. leta, ko so se po uspešnem nemško-avstrijskem preboju umaknili na reko Piavo.

Udeleženci izleta pri spomeniku generalu Borojeviću.

S pomočjo agregata smo si ogledali notranjost jame, kjer je še sedaj zaslediti ostanke ognjišča, pograde in sanitetne materiale. Povzpeli smo se tudi na vrh Pečine, od koder se vidi daleč naokrog. Med vojno je ta vrh služil za opazovanje. Tu se nahaja tudi znameniti štirioglati kamniti spomenik, ki ima ob strani vstavke v obliki granat. Spomenik je posvečen bojem na Soški fronti, Karlovškemu regimentu in spominu na velikega generala Borojevića. Ta spomenik je bil postavljen na pobudo tigrovcev.

Od jame Pečina pa smo se po krožni poti odpravili še k spomeniku na Cerju. Spomenik in muzej branilcem slovenske zemlje leži v občini Miren-Kostanjevica. Visok je 21 m, temeljni kamen zanj so položili že leta 2002 in bi ga naj predvidoma končali leta 2009. Gre za zelo mogočen 4-nadstropni kamniti spomenik, dokončati je treba še spodnji del, urediti pritličje in okolico. Oprema spomenika naj bi bila zagotovljena v sodelovanju z ministrstvom za kulturo in za finance, za dokončanje spomenika pa bodo poleg sredstev proračuna zagotovljena tudi evropska sredstva.

Že nekoliko utrujeni smo se v sončni pripeki po makadamski cesti odpravili nazaj v Lokvice, kjer nas je čakalo kosilo in avtobus.

Gospod Marušič nam je zelo podrobno obrazložil potek Soške fronte, zato navajam nekaj podatkov tega žalostnega poglavja svetovne zgodovine.

Spomenik in muzej, posvečen prvi svetovni vojni, na Cerju.

Soška fronta je potekala v letih 1915-1917 na bregovih reke Soče in se je oblikovala po vstopu Italije v prvo svetovno vojno, v maju 1915 na strani antantnih sil. Italija se je za ta korak odločila potem, ko so ji bile s tajnim londonskim sporazumom zagotovljene precejšnje ozemeljske pridobitve. V dveh letih je na 80 km dolgi fronti v enajstih italijanskih in eni avstro-ogrski ofenzivi izgubilo življenje nad milijon vojakov. Na severu je fronta segala na Bovško in je potekala z Rombona (2208 m) v dolino, mimo Ravelnika in Stržišča, prečila Sočo in se nato ob Slateniku in po grebenu Polovnika nadaljevala proti jugu.

Gospod Marušič predava o poteku bojev na tem delu krasa.

Iz zgodovinskih virov je znano, da kraško bojišče velja za enega najbolj krvavih prve svetovne vojne. Italijanski vojski se je v obrambo postavila avstro-ogrska vojska, ki je bila zelo narodnostno mešana. Prvo leto vojne je bilo na Krasu mirno, spomladi leta 1915, ko je Italija prestopila na stran antante, pa so sledile bitke, v katerih so Italijani pokušali s topniškim obstreljevanjem in pehotnimi napadi uničiti

avstro-ogrsko obrambo. Vse do 6. ofenzive avgusta 1916 je obramba doberdobske planote vzdržala, po prisilnem umiku avstro-ogrske armade pa je vojna vihra dosegla kraje, ki so vključeni v današnjo občino Miren - Kostanjevica. V nadaljnjih 14 mesecih je sledilo pet italijanskih ofenziv, ki so frontno črto premaknile prav pred Kostanjevico. Uspešen italijanski prodor na Krasu pa so avstro-ogrske in nemške enote prekinile 24. oktobra 1917, ko so združene z odločilnim prebojem v Zgornjem Posočju potisnile Italijane proti zahodu, vse do reke Piave.

Soška fronta je bila prizorišče največjega spopada na gorskem območju v celotni zgodovini človeštva in največji spopad na Slovenskem sploh. Na polpretekli čas nas spominjajo v naših krajih vojaška pokopališča, spomeniki in spominska obeležja, ostanki utrdb in bunkerjev, kasarne in strelski jarki...

V spopadih na tej fronti je umrlo na tisoče slovenskih fantov in mož, vendar pa je bil njen pozitiven vidik za Slovence prepričitev italijanskega nadaljnjega prodiranja v notranjost slovenskega ozemlja in zato potencialno manjše razkosanje tega po koncu vojne.

Polni vtisov smo se iz Lokvice direktno podali proti Ljubljani. Ker na temo Soške fronte obstaja precej literature, sem ugotovila, da bi bilo dobro ponovno prebrati knjigo Doberdob, vojni roman slovenskega naroda, ki ga je napisal Lovro Kuhar - Prežihov Voranc. Še bolj pa bi me zanimala knjiga Po poteh Soške fronte, avtorja Marka Simiča, ki velja za odlično zgodovinsko delo na temo 1. svetovne vojne.

Doživeli smo zelo lep in pester izlet, poleg hoje in zabave smo bili deležni tudi obogatitve s kulturno-zgodovinskim znanjem.

Helena Medved

POLUDNIK

Za razliko od Ojstrnika (2052 m), ki je bližnji sosed današnjega cilja, je Poludnik oškodovan za en meter, da bi se uvrstil v klub dvatisočakov. Pa nič zato, saj viharniki nismo zbiralci takih vrhov; glavno

je, da je prijetna tura, lepo vreme in prekrasen razgled.

In vse našete pogoje nam je nudil planinski vodnik Borut 10. avgusta, ko se je kar 40 planincev našega društva (ter nekaj gostov) odpeljalo iz Ljubljane proti Ziljskim goram. Vreme nam je bilo naklonjeno, čeprav je v začetku kazalo slabo.

Dolska planina, kjer smo pričeli naš vzpon proti vrhu Poludnika.

Od Podkloštra na avstrijski strani so se že kazali znani vrhovi, obsijani s soncem. Pri Šmohorju v Ziljski dolini smo zavili proti Modrinji vasi in se po lepi asfaltirani cesti vzpeli na Brško planino (1422m) in kasneje še na Dolsko planino (1365m), kjer smo se izkrcali.

Pričeli smo dveurni vzpon, najprej po gozdni cesti do Poludniške planine (1709m). Spotoma smo veselo zobali sladke maline, ki jih je bilo veliko ob cesti. Tudi gob smo videli precej, predvsem sirovk, ki pa se jih v Avstriji ne sme nabirati (imajo namreč stroge zakone o nabiranju gozdnih sadežev).

Po kratkem počitku smo začeli s strmim vzponom proti vrhu. Za razliko od dosedanje hoje, ko smo hodili po senčnem gozdu, je vrh gol, poraščen z redkim rušjem. Pot teče okoli vrha, delno po avstrijskem, delno po italijanskem ozemlju, saj je na vrhu mejnik.

Odprl se nam je prelep razgled na bližnje in daljne gore. Najbližji so nam bili vrhovi Karnijskih Dolomitov, iz katerih so izstopale Krniške skale (2195m), pod katerimi so smučišča Mokrin, sledili so vrhovi hribovja Ovršja nad Preseškim jezerom v dolini Zilje; nadalje vrhovi v Beljaških Alpah z Dobračem (2166m).

Razgled preskoči na Karavanke in Julijske Alpe z Mangartom in Montažem in se končno ustavi na bližnjem in že osvojenem Ojstrniku. Daleč proti severu pa so se kazali zasneženi tritisočaki, ki pa so bili zaradi oblakov neprepoznavni. Pa smo bili vseeno zadovoljni z razgledom.

Vrh Poludnika, 1999 m, z značilnim lesenim križem.

Po počitku, malici in obveznem fotografiranju smo se odpravili po drugi poti v dolino. Na Poludniški planini smo se odžejali z zaželjenim pivom in drugimi pijačami in nadaljevali pot proti Dolski planini, kjer so nas čakali avtobusi.

Povratek v dolino preko Poludnikove planine.

Vožnja v dolino in naprej do Bistrice v Zilji je potekala v pričakovanju dobre hrane v tamkajšnji slovenski gostilni Stara pošta, kjer nas vedno radi sprejmejo. Tudi ta dan nismo bili razočarani. Ja, še to: da je res dobra gostilna in prijazna Slovincem, je bilo tudi slučajno srečanje v gostilni z našim evropskim poslancem, ki je bil na dopustniškem kolesarjenju po Koroškem.

V poznih popoldanskih urah smo se zadovoljni odpeljali proti domu, kjer pa so nam dela na gorenjski avtocesti pri Radovljici, mimo katere smo se pomikali celo uro, krepko »kravžljali« živce.

Marjan Potisek

VELIKA KAMNITA MIZA PRI RAVNEH NAD ŽIRMI

Deževno sobotno jutro ni prestrašilo štirinajstih viharikov, da se ne bi udeležili naravovarstvenega izleta. Napovedi za popoldanske ure so bile obrtavnejše, zato smo se tudi mi z velikim optimizmom podali na pot. Poleg tega je naša vodnica, Breda Jančar predlagala, da zaradi razmočenih in spolzkih tal izpustimo pot predvideno za hojo, in jo nadomestimo o ogledom drugih znamenitosti.

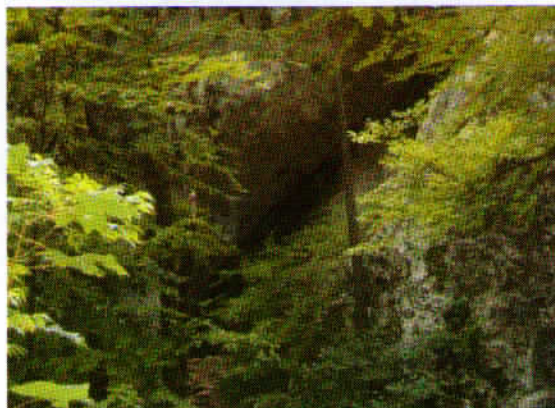
Kmalu po Vrhniki je naš šofer Primož zavil desno proti Žirem. Ozke asfaltirane poti so vijugale levo in desno, ob poti pa je bilo bogato rastlinstvo, ki uspeva na vlažnih tleh. Nепretrgoma nas je spremljala visoka rastlina z svetlo-roza cvetovi. Vodnica nas je podučila, da je to »nedotika«. Takoj ko se dotaknemo dozorelega drobnega stroka, se le-ta razleti in iz njega letijo semena rastline na vse strani.

Kmalu za tem smo prispeli do ponora ponikalnice Petkovšca. Zaradi obilnega deževja pretekle noči je bila ponikalnica zelo bučna, voda pa je bila mlečne barve, kar je kazalo na to, da je prestopila svoje običajne poti in vlekla za seboj tudi rodovitno prst.

Ponor ponikalnice Petkovšca.

Po krajši vožnji je sledil drugi postanek, in sicer za ogled Matjaževih kamr. Gre za jame, ki so nastale v skalni steni nad rečico Sovra. Na razdalji 400 m je šest jam oz. vhodov, v katerih so našli razne ostanke neandertalskega orodja ter kosti jamskega medveda in svizcev.

Zaradi bujne vegetacije je bil pogled na enega izmed vhodov v Matjaževe kamre precej zastrt.

Sledila je vožnja do vasice Ravne nad Žirmi, in sicer do domačije Pišljar. Od tu nas je vodila pešpot preko travnikov do kamna, ki je označeval staro rapalsko mejo. Nato je pot zavila v gozd, zaradi lubadarja je bil precej izsekan. Po dobre četrt ure hoje smo že iz daljave zagledali veliko kamnito mizo, ki je bila osrednji cilj našega izleta.

Ta naravna znamenitost leži sredi kraške udorne kotline. S svojimi izrednimi dimenzijami človeka hitro napelje do raznih sklepov, čemu bi lahko služila. Dolga je šest metrov, široka štiri, v povprečju pa debela en meter. Po izračunu prvega soseda Tomaža Pišljarja, zaradi katerega so nekateri to naravno znamenitost poimenovali tudi Tomaževa miza, naj bi tehtala okoli 30 ton. Podložena je na poldrugi meter visok kamniti podstavek. Po sedanjih predvidevanjih (znanstvene raziskave še ni), gre verjetno za dve plasti enakega kremenca, pri čemer je verjetno gornja plast bila manj topna kot spodnja, zato je nekako izvisela in se razdelila na plošče.

Nekateri menijo, da gre za sveti kamen, ki je ostal za kakšno daljno civilizacijo. Lahko bi pripadala megalitski kulturi iz mlajše kamene in bronaste dobe, iz časa okoli pet tisoč do dva tisoč let pred našim štetjem. Obredi na mizi naj bi se opravljali v čast njihovega bogu. Po verovanju takratnega

ljudstva pa naj bi kamen varoval tudi pokojnike pred živalmi in lopovi.

Pred kamnito mizo, naravna znamenitost ali sveti kamen?

Vodnica Breda je omenila, da so nekateri že poizkusili tudi stabilnost mize, tako da so splezali nanjo. S stopicanjem po njej se miza začne zibati, najprej komaj opazno, nato pa močneje. To bi lahko bilo zelo nevarno. Tridesettonska miza stoji namreč v kočljivem ravnovesju s podstavkom. Med njima so luknje. Teža mize je občutljiva kakor jeziček na tehtnici.

Breda je pred časom že preverila, če so govornice resnične, vendar se miza takrat ni zibala. Nam pa zaradi naše varnosti ni dovolila, da bi splezali nanjo.

Ker je bilo hoje bolj malo, časa pa smo imeli še dovolj, je vodnica predlagala, da si ogledamo še leseno mizo v gostilni Jurca v Podlipi, ki pa se ne ziba ampak se prične vrteti, in to le ob dalj časa trajajočem dotiku rok z mizo.

Za omenjeno mizo so posamezniki že slišali, vendar je le ena udeleženka izleta tudi že preverila vrtenje. Med nami je bilo tudi nekaj »nejevernih Tomažev«, med katere sem malce sodila tudi sama.

Za pogon mize je potrebno najmanj osem ljudi, če jih je več, še toliko bolje, saj naj bi se miza premikala oz. vrtela na podlagi energije, ki prihaja iz rok oz. dlani. Strumno smo držali roke na mizi kvadrataste oblike, kjer je vrtljiv zgornji del oz. plošča mize.

Po približno petnajstih do dvajsetih minutah, ko naj bi »čudež« že začel delovati, se miza še ni pričela premikati. Modrovali smo o tem, ali je mogoče javorjev les, iz katerega je miza narejena,

prevlažen in se zato ne mara vrteti. Ko smo že skoraj obupali, nekateri pa so mizo že zapustili, češ da ne morejo toliko časa negibno stati, smo nekajkrat začutili tresljaje. Opogumili smo se in na naše prigovarjanje sta nam priskočila na pomoč še sam gostilničar in njegov delavec.

Po desetih minutah dodatnega vztrajanja se je zgornji del mize pričel počasi premikati v nasprotno smer urinega kazalca. Planinci kar nismo mogli verjeti svojim očem. Res se premika. Še naprej smo držali dlani na mizi in tekli skupaj z vretečo mizo. Naredili smo par krogov. Nato nas je gostilničar pripravil na to, kako jo bomo ustavili in pognali v obratno smer. Na njegov znak smo vsi naenkrat roke umaknili. Miza se je ustavila. Nato smo na mizo položili roke z nasprotne strani in miza se je pričela pomikati v smeri urinega kazalca. Ta poizkus smo ponovili še nekajkrat, kot bi se hoteli ponovno prepričati, da energija iz naših rok resnično deluje.

Polaganje dlani na leseno javorjevno mizo v Podlipi.

Po končanem vrtenju mize je Marko kot strokovnjak iz zakonitosti strojništva nekoliko odmaknil vrhno ploščo mize, da bi preveril, ali se v notranjosti skriva kakšen mehanizem. Nič ni bilo. Samo leseni deli, potrebni, da je bila zgornja plošča ločena od podnožja.

Zadovoljni nad novo izkušnjo smo zapustili gostilno in si ogledali še bližnjo cerkvico, ki je posvečena Sv. Brikciju. Bila je odprta, zato smo lahko občudovali tudi oltar in lepe poslikave križevega pota.

Lepa jezercica - bajerji v bližini Doma ribiške družine Vrhnika.

Čas je že bil za kosilo, zato smo se na poti proti domu ustavili še v Sinji Gorici, in sicer v lepo urejenem Domu ribiške družine Vrhnika, ki leži neposredno na obrežju Ljubljane. Oskrbnica skrbi za bogato in dobro ponudbo, zlasti seveda ribjih jedi.

Po dobrem kosilu nas je vodnica popeljala še na polurni sprehod okrog bajerjev v neposredni bližini, ki so nastali kot posledica dolgotrajnega izkopavanja gline za izdelovanje opeke. Proizvodnja le-te je menda že zdavnaj opuščena.

Lepa pot okoli slikovitih jezerc bi bila lahko bolj poznana in obiskana, saj ležijo tako rekoč v predverju Ljubljane. Tudi mi planinci, ki smo obiskali že marsikateri skriti kot naše domovine, smo bili prvič na obrežju teh bajerjev. Dobro jih poznajo le ribiči, saj smo jih s trnkom v rokah srečali kar nekaj.

Na poti proti domu, nedaleč stran od Sinje Gorice nas je vodnica opozorila na visok opuščen dimnik v okviru tovarniških hal, na katerem je svoje domovanje našla štokrlja. Torej, štokrlje niso doma le v Prekmurju, imamo jo tudi v neposredni bližini Ljubljane.

Polni lepih vtisov in enkratnih doživetij smo se zadovoljni vrnili na naše domove.

Nevenka Kanduč

DRUGI PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV

ALJASKA

VIHARNIK PO MERIDIANIH SVETA - »ocvirki« s popotovanja po ALJASKI

Do določenih dežel čutimo neko prav posebno naklonjenost. Na Aljaski to prav gotovo niso dela človeških rok, temveč samo narave.

V čem je čar severnih dežel? Predvsem zdrav izgled pokrajin, v katere še ni tako zasekal človeški stroj, mir in spokoj gozdov, rek in jezer, nad katerimi se belijo večno zasnežene gore. Nasprotja, bolj rečeno prehod iz zime v kratko pomlad in poletje je silovit. Kaj stori svetloba! Zato je ritem narave drugačen kot pri nas, kjer naglih prehodov letnih časov ne občutimo.

Da se ne razpišem o pokrajini, ker bi to zavzelo preveč prostora, bom omenil samo par stvari. Če je kaj, kar zaznamuje to obširno deželo, so to živali. Gotovo je bližnje srečanje z grizlijem prvovrstno doživetje. Masa 600–700 kg te živali se neprestano giblje, brska, muli korenine. Morda je bolj prijetno srečanje z manjšim črnim medvedom. Hitra sta oba, nobenemu ne uideš.

Utrinek z Aljaske: spokoj jezer, gozdov in gora.

Opomba: vsi posnetki v tem prispevku so povzeti z internetnih strani.

Beloglavi orol je zaščiten, občuduješ ga lahko prej na ameriški valuti kot v naravi.

Zame je los z rogovjem najbolj impozanten, bolj mogočen od grizlija. Tako kot medved se tudi los ne pusti motiti ob cesti.

Los ob jezeru.

Naravnost pravljico deluje beli oven z zavitimimi rogovi. Vsaj jaz ne bi mogel upleniti tako žival, nobene. To bi bil zame snobizem, kriminal posebne vrste. Naj grede taki lovci prodajat svojo kožo v vojne, saj jih po svetu ni malo. Sanitarni lov tu ni potreben, saj divjina vse sama uredi.

Pokrajina na Aljaski.

Bolj kot divje živali je Aljasko zaznamoval pes. Nekdaj je bil potreben kot vlečna žival, danes je turistična atrakcija. Obstaja 1049 milj dolgo tekmovanje pasjih vpreg. Tak pes je težak 50 funtov in na tekmovanju potrebuje okrog 12.000 kalorij dnevno, da lahko preteče 100 milj na dan. Če žival obnemore, jo požrejo drugi psi. Bil sem v Iditarodu na vzgajališču vprežnih psov. Zanimivo.

Čeprav lova in ribolova ne kaže zanemariti, pa sta potovalni turizem in trgovanje z lesom donosnejša.

Daljšo tradicijo ima zlatokop, po katerem je Aljaska postala znana svetu. Običajno so se zlatokopi izkrkali v Skagwaju in prečili obalno gorovje, preden so se porazgubili po širnih planjavah Yukona in Aljaske. Zlato so okrog leta 1880 odkrili v Dawson Cityju in ob Reki 40 milj River Forty miles. Najbolj se je zlata mrzlica razpasla v kraju Klondike. Zlato strojno izpirajo še danes.

Impozanten je aljaški naftovod Pipeline, 1200 km dolg, od skrajnega aljaškega severa čez hribe in doline do pacifiškega pristanišča Valdez. Naftna cev meri v preseku poldrugi meter in ni prebojna s strelnim orožjem. Dvanajst prečrpovalnih postaj skrbi, da nafta s severa neprestano teče. Od črpališča do rezervoarjev v Valdezu potrebuje pet dni. Naftovod je na konzolah in pod zemljo. Zgrajen je bil v letih 1974 - 1977.

Severne deleže niso ravno cvetlični vrt, vendar so obširna gozdna območja pokrita z ognjeno rožoa (to ni naš ognjič). V jeseni rumeni tajga v vseh odtenkih.

Gora Denali na Aljaski.

Najlepše pa je nad severnim tečajnikom pozimi, ko zasveti severni sij (aurora borealis).

Najvišji vrh Severne Amerike Denali (6194 m) je menda najbolj slikana gora v Ameriki, je vizitka Aljaske, čeprav ima zastava Aljaske upodobljeno zvezdo Severnico in ozvezdje Velikega voza.

Gotovo je vandranje na Aljasko življenjsko potovanje, kdor se za to odloči.

dr. Tone Strojín

UTRINEK IZ NARAVE

Starinska ročna črpalka

Na vihariškem izletu na Setiče (1922 m) v Avstriji, ki smo ga opravili v mesecu maju 2008, smo ob poti srečali tudi mogočni viharnik, ki je kljub upiranju podlegel zobu časa.

Ostank prelomljenega viharnika spominja na starinsko ročno črpalko.

Ostank mogočnega drevesa, ki se ni pustil izruvat iz zemlje, lahko spominja na razne duhove iz pravljic in risank. Jaz sem videla v tem deblu ročno črpalko za črpanje vode iz vodnjaka.

Obraz v skali

Posnetek je nastal v mesecu juniju 2008, na poti (avtocesti) od Ajdovščine do Nove Gorice. Gre za verigo hribovja, ki se začinja na nasprotni strani Nanosa in tvori rob Trnovskega gozda.

Zamišljen in starikav obraz človeka.

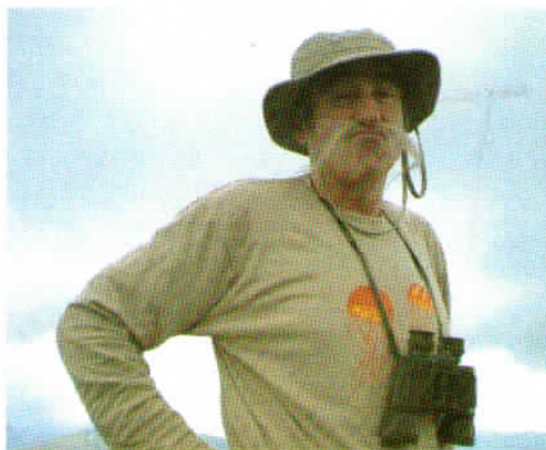
Z malo domišljije vidimo, da nam skale v hribu nudijo obris zamišljenega in starikavega obraza človeka, ki je brez las, z zaprtimi očmi in močno poudarjenimi trepalnicami ter močno lično gubo.

Mogoče je obraz zaskrbljen zaradi grozečega plaz, ki se je nedaleč stran že pred letu utrgal in zgrmel do bližnje vasi. Vaščani se sedaj ob vsakem večjem neurju bojijo, da bo razmočen plaz nadaljeval svojo pot in pri tem ogrozil njihove hiše.

Urednica

MINUTKA ZA UGANKO

Gospod na sliki rad hodi v naravo in obiskuje gore. Na enem svojih pohodov v planine je naletel na trop ovac, ki so nekaj svoje odvečne dlake odvrogle v naravo. Našemu gospodu pa je ta naravni material prišel zelo prav, saj si je iz njega naredil košate brke. Le-te so ga tako spremenile, da ga je težko prepoznati.

Viharniki, ga boste po dolgotrajnejšem in natančnem opazovanju vseeno prepoznali. Za tiste, ki bo uganka pretrd oreh, pa si odgovor lahko preberejo pod sliko.

(poznamo ga kot »refoš žomirP«)

Ljubljana, avgust 2008

PD VIHARNIK